

Nr 16.

Af herr **Ros** *m. fl.*, om anslag till låneunderstöd för enskilda järnvägar.

I öfverensstämmelse med de grundsatser, som sedan längre tid tillbaka tillämpats, har 1906 års Riksdag till låneunderstöd för enskilda järnvägar för femårsperioden 1907—1911 ställt till Kungl. Maj:ts förfogande ett anslag af 7,500,000 kronor, att utgå med 1,500,000 kronor årligen.

Att staten såsom hittills bör genom låneunderstöd underlätta och främja den enskilda företagsamheten, då det gäller att förbättra och utveckla vårt kommunikationsväsende, synes vara uppenbart. Att behovet af ökade järnvägsförbindelser fortfarande är synnerligen stort framgår också däraf, att vid 1909 års slut funnos 35 koncessionerade järnvägar med tillsammans en längd af 1,312,8 kilometer, å hvilka arbetet ej påbörjats, samt 23 koncessionsansökningar å järnvägsanläggningar med en sammanräknad längd af 882,9 kilometer, öfver hvilka väg- och vattenbyggnadsstyrelsen afgifvit utlåtanden, men å hvilka nådig resolution ej utfärdats, hvarjämte inkommit ytterligare 30 koncessionsansökningar å järnvägar med sammanlagd längd af 1,199,9 kilometer, öfver hvilka väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ej afgifvit underdåniga utlåtanden. Tillsammans funnos alltså 88 utarbetade järnvägsförslag med en sammanräknad längd af 3,395,6 kilometer.

Den femårsperiod, för hvilken 1906 års Riksdag anvisat medel till understödjande af enskilda järnvägar, utgår såsom nämnts icke förrän år 1911. Frågan om beviljande af ytterligare medel till en dylik järnvägs-lånefond skulle sålunda under vanliga förhållanden icke hafva kommit under Riksdagens pröfning förrän nästkommande år. Nu föreligga emellertid särskilda omständigheter, som göra det angeläget, att frågan redan nu upptages till behandling.

Från den senast beviljade lånefonden har nämligen Kungl. Maj:t redan anvisat lån till belopp af 4,696,500 kronor. Af fonden återstår sålunda för närvarande icke mer än 2,803,500 kronor.

Emellertid har hos Kungl. Maj:t gjorts framställning om statslån till, förutom ostkustbanan, ej mindre än 12 redan koncessionerade järnvägar, däraf 5 normalspåriga med en sammanlagd längd af 217,483 kilometer och 7 smalspåriga med en sammanlagd längd af 296,785 kilometer. Därjämte har sökts statslån för 2 ännu icke koncessionerade järnvägar om sammanlagdt 130,9 kilometer, däraf den ena normalspårig med en längd af 99,3 kilometer. Det sammanlagda beloppet, hvarför statslån sökts, uppgår till ej mindre än 15,298,000 kronor. Vissa af de till låneunderstöd ifrågasatta järnvägsföretagen äro därjämte af den omfattning, att, därest en af dessa ansökningar skulle bifallas, den allra största delen af hvad som återstår af lånefonden därför skulle tagas i anspråk.

Den pröfning af lånefrågorna, som af Kungl. Maj:t skall företagas, måste gifvetvis på grund af disproportionen mellan antalet lånesökande och de tillgängliga låneanslagen blifva af både svår och ömtalig beskaffenhet, särskildt då det gäller att träffa valet mellan järnvägar, som med hänsyn till betydelsen för det allmänna och andra på saken inverkan omständigheter kunna anses väsentligen likvärdiga.

Om däremot 1910 års Riksdag ansloge medel för en ny femårsperiod, 1912—1916, skulle Kungl. Maj:t kunna redan nu uppgöra en plan för medlens disponerande för en något längre tid framåt, och därigenom utan ökade utgifter från statens sida på bättre sätt stödja järnvägsföretag, som Kungl. Maj:t finner vara af beskaffenhet att bära snarast möjligt komma i åtnjutande af låneunderstöd.

Den nya lånefonden synes bära sättas till samma belopp som den senaste eller 7,500,000 kronor.

På grund af hvad sålunda anförts, få vi vördsamt hemställa, att Riksdagen måtte besluta, att till låneunderstöd för enskilda järnvägar bevilja och ställa till Kungl. Maj:ts förfogande ett extra anslag af 7,500,000 kronor, att utgå under 5 år från och med år 1912 med 1,500,000 kronor årligen, dock så att belopp, som ej blifvit till utgående under ett af dessa år anvisadt, må för det efterföljande året af samma femårsperiod disponeras, samt för öfrigt på de villkor, som Riksdagen närmare må bestämma.

Stockholm den 20 januari 1910.

Gustaf Ros.

E. L. Petersson.

Knut Larsson.